

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 87

Sobota, 2. novembra 1935

Leto X

Ballyhoo vlada!

Balihu? Kaj je to?

»Listam po novi reviji — filmska igralka Mae West v vseh pozah, Mae West oblečena in slečena, Mae West kot šolarica, Mae West v polnem sijaju njenih polnih oblik, s katerimi grozi, da bo napravila konec vitki liniji. Ves časopis Mae West, samo Mae West, to je ballyhoo. Ballyhoo pomeni, napraviti velik vrišč in hrup za neko osebo ali neko stvar, kakor da ni nič drugega na svetu, pri čemer je vseeno, ali je dotična oseba ali stvar sploh vredna kakega zanimanja. Glavna stvar je, da se zanimanje vseh ljudi zbere na tisto osebo ali stvar, na eno točko, potem ljudje že verjamejo in prično sami kričati. To je ballyhoo,« tako označuje znani potopisec Colin Ross ta moderni pojav, ko opisuje današnje javno življenje Amerike. Isto, kar velja za veliko Ameriko, drži — samo v manjšem obsegu — za Evropo in za posamezne njene države. Čim bolj nezreli so kje ljudje, tem bolj jih obvlada balihu.

To je dosegla kapitalistična reklama s svojimi puhlimi, na samo senzacionalnost usmerjenimi časopisi, s svojim filmom in sportom, z vso svojo nekulturo. Namesto da bi ljudje ob velikanskem napredku tehnike postali pametnejši in modrejši, so postali samo še bolj neumni. Današnjega človeka vodi, »vzgaja« in obrača kapitalistična reklama s tako čudovitostjo lahkoto kakor še nikdar prej. Treba jim je samo neko stvar z veliko reklamo in ponovno povedati, pa slepo verjamejo v njo, kar pa ljudi seveda ne ovira, da se jutri ne vržejo že na drugo stvar, ki jim jo je reklama priporočila.

Balihu ni malenkost. Balihu je spravil fašiste na krmilo.

»Balihu pomeni nekaj zelo resnega,« pravi Ross. »Balihu ne pomeni samo, da lahko ves narod za nekaj dni, tednov ali mesecev ponori zaradi neke igralka, boksarja ali letalca, temveč pomeni tudi, da morejo sile, ki jih ni mogoče kontrolirati, da morejo te razne temne sile ves narod čez noč spraviti tja, kjer ga hočejo imeti. V tem pa leži velika nevarnost za ves svet; kajti ta balihu z lahkoto čez noč povzroči največjo katastrofo in vojno.« Avtor podaja za to trditev nazorni dokaz iz najnovejše ameriške politike:

V Ameriki so v zimih 1933-34 hipoma ustvarili vojno psihozo. Naenkrat so bili vsi časopisi, kinematografi, radio polni vojnega hrušča, ne da bi človek prav vedel, kako to, čemu, proti komu. Pred velikimi kinematografi so se gnetle množice, kakor da bi se imeli kazati najbolj nezaslišani nagli plesi, čeprav je šlo samo za vojne filme, ki bi jih pred nekaj tedni nihče ne šel gledat. Sama vojna, vojna, vojna! — kakor da bo vsak dan šlo zares. — Hipoma je bil ves ta vojni krik in vik ustavljen. Na vojno psihozo ni spominjalo nič več drugega, kakor samo — odobritev povečanih kreditov za vojno mornarico.

Tako zna kapitalizem vedno navdušiti ljudi za stvar, za katero mu gre. Tako se množice zaletavajo iz ekstreme v ekstrem. Tako primerjajte tudi iz naše še ne pretekle zgodovine, za kakšne »odrešenike« so se opredeljevali ljudje, — balihu jih vedno speljal. Balihu jih zavede v vsako škodljivo stvar, balihu jih navduši za vsakega političnega goljufa

Izid volitev v Švici

Volilna zmaga švicarskih socialnih demokratov

Pridobili so
2 mandata

Nedeljske volitve v narodni svet so prinesle socialnim demokratom jako razveseljiv napredek. V narodnem svetu (parlamentu) so socialni demokrati dobili 52 mandatov (prej 50), svobodomislici 48 (52), katoliški konservativci 42 (44), kmetiška stranka 21 (28), kmetiška mladina 4 (2), liberalni konservativci 6 (6), komunisti 2 (2) in ostale mandate manjše skupine.

Kljub velikim naporom reakcije parlamentarne volitve v Švici niso reakciji prinesle uspeha. Lokalno kaže rezultat, da priča glasovanje o preokretu na levo. Posebno značilno je, da so fašiji občutno poraženi, ker je čut Švicarjev za samostojnost in neodvisnost premočan, da bi v njej našel fašizem primerna tla.

Nasprotno pa kaže rezultat, da pridobiva socializem. Politično in gospodarsko delovanje socialne demo-

kracije je povsod, kjer ima odločevalen vpliv, v prid delovnega naroda in splošnosti. Od tod izhaja, da rapidno napreduje v vseh demokratičnih deželah.

Zaenkrat so torej prekrizani načrti reakcije, ki je trdno upala, da bodo izšli iz tega volilnega boja fašisti zmagoviti. Socialistično delavstvo pa se zaveda, da bo treba tudi v bodoče braniti svobodo in demokracijo, zato pridno utrjuje svoje organizacije.

Program švicarske socialne demokracije

Dne 22. septembra se je vršil v Bernu v Švici izredni kongres socialnodemokratske stranke, ki se je bavil predvsem s parlamentarnimi volitvami, ki so bile določene na 26. in 27. oktobra t. l. Na kongresu je bilo nad 500 delegatov.

Robert Grimm je poročal o volitvah v narodni svet in nujnem programu stranke. V francosčini je poročal Pavel Graber. Strankini zbor je sklenil manifest na volilce, ki vsebuje naslednje nujne zahteve delavske stranke.

1. Inventuro o gospodarskem in finančnem položaju dežele.

2. Zameno bančnega problema z načrtnim vodstvom za kredite.

3. Trgovinska politika z dvostranskimi pogodbami.

4. Sanacijo prometnega gospodarstva.

5. Boj proti splošni demontažni politiki.

6. Reformo državnih subvencij.

7. Preskrba dela na široki podlagi.

8. Zagotovitev podpor za nezaposlene.

9. Razbremenitev kmetijstva in obrti.

10. Reforma javnih financ.

Manifest pravi končno:

»Z uresničenjem tega nujnega programa dosežemo, da v Švici ne bo nihče gladoval, nihče ne bo brez strehe.

Boj za uresničitev tega programa je obenem boj za ohranitev pravic švicarskega naroda. Brez ohranjanja in razširitve pravic naroda ni podviga narodnega gospodarstva!«

S tem programom je švicarska socialna demokracija v volilnem boju dobila zaupanje volilcev.

Ponovne volitve na Madžarskem

Socialistični volilni uspeh

v Budimpešti in Debreczinu

Pri naknadnih volitvah v Budimpešti, so socialni demokrati dobili 2 mandata, vladna stranka 3, krščanska gospodarska stranka 2, liberalci 1, legitimisti 1, krščanska opozicija 1.

Socialni demokrati so pridobili 1 mandat, tako, da imajo sedaj vladne skupine 5 mandatov in opozicional-

ne 5. S tem je položaj vlade oslavljen.

V Debreczinu je rezultat neizpremenjen. Tu ima vlada 1 mandat, socialni demokrati 1 mandat in fašisti 1 mandat.

Tudi na Ogrskem narašča moč socialne demokracije.

„Osvoboditev“ Abesincev napreduje

Z bojišča v Abesiniji ni prav važnih poročil. Tako se Italijani pripravljajo, kakor poročajo v pokrajini Tigre in Somaliji na velike bitke. Nihče pa ne ve, ali se Abesinci čutijo dovolj pripravljene in izvežbane v modernem vojevanju, da bi se spustili v večje boje. Neprestano se še umikajo in nadlegujejo nasprotnika le v manjših praskah. Kakor trenutno izgleda, čakajo Abesinci ugodnega trenutka, v katerem bi tu ali tam presenetili italijansko vojsko.

Pogajanja za sporazum v afriškanskem sporu se ne vrše. Lavalova posredovanja niso uspela, pač pa so

se jele izvajati sankcije proti Italiji kot napadalki.

Obetajo pa nova pogajanja.

Gospodarske sankcije proti Italiji se prično izvajati šele s 15. novembrom.

Italija kupuje premož. V prvem polletju je Nemčija dobavila Italiji nad tri milijone ton premožja.

Zaradi abesinske vojne ne bo nastala vojna v Evropi, je izjavil čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš.

in krivega preroka, samo za dobro stvar jih balihu ne bo nikdar mobiliziral.

Proti temu balihu, proti vsej brezvestni kapitalistični reklami, proti vsemu zločinskemu zavajanju ljudi s strani naših meščanskih skupin je edino sredstvo prebujanje ljudi k temu, da mislijo s svojo glavo, da vse previdno motrijo, da se prebude k razredni samozavesti. To delo opravljajo edino-le razredne delavske organizacije, ki slone na prepričanih, socialistični ideji vdanih članih in za-

upnikih in na našem tisku. V zadnjem času tako zvani steničarji spet poskušajo zanesti neko zmedo v naše organizacije s tem, da obrekujejo naše zaupnike in naš časopiš. Vsakega takega človeka postavite brez pardona pred vrata — ker on dela le za kapitalistični balihu! Utrjujte svoje organizacije in tisk, prebujajte ljudi, ker le tako delo bo uspešno. S takim delom so nedavno socialisti na Danskem dobili — večino in državno oblast. Tam so kapitalistični balihu strli v prah.

Vseh mrtvih dan

Spomin na pokojnike je v krvi človeka. Spomin na sorodnike, na ljube prijatelje, znance, na sodelavce in sobojevnike v življenjskem boju nam ta dan oživlja dogodke, ki smo jih preživeli v njih družbi v bogastvu, v bedi, v sreči ali nesreči.

Spomin na pokojnike nas vabi na pokopališča, kjer se oziramo po grobeh ter opazamo v okrasju grobov prav tisto razliko kakor v vsakdanjem življenju. Poleg bogato okrašenih grobov in bahavo razsvetljenih opazamo skromne in popolnoma zapuščene grobove. Razlika, ki dirne razločutnega in pravičnega človeka v srce.

Razlika!

Na oni strani groba smo vsi enaki, pravijo. In to pravimo tudi mi. Bahaško razkošje se s pravo pieteto ne strinja, tem bolj ne, ker razkošje izvira večinoma iz konkurence imovitejših ali bogatih dedičev, ki vrše vse to z ozirom na »ugled« ali »baharijo«.

Stotine in tisoči grobov pa je, kjer spe nezdravno spanje skromni, siromašni delavci, ki so v življenju trpeli, delali, gladovali v interesu dobro situirane družbe. Ti grobovi so siromašno okrašeni, če imajo pokojniki sorodnike, če teh ni, so prazni in pusti in nikomur ne pride na misel, da bi se pozanimal, kdo počiva v tem grobu, v teh tisočih grobovih.

Razredna razlika se kaže tudi v tem, čeprav smo onkraj groba vsi enaki — prah in pepel.

Teh junakov dela se ne spomni nihče. Teh junakov v življenjski borbi se spominjamo ta dan mi. Ti trpini zapuščene spomina nam kličejo

resurrecturis!

Resurrecturis, nam, ki smo za njimi ostali, da izpolnjujemo naloge

življenja; nam, da naj se borimo za socialne pravice, proti krivicam, ki so v življenju resnica, na grobovih pa sicer le formalnega in moralnega pomena.

Delavci se rode in vstajajo. Opozicija, resurecturis pa bodi bodrilo. Če vstajamo, vstajamo, da branimo in se borimo za enakopravnost med vsemi

ljudmi: za kruh in svobodo!

K temu nas bodri zlasti spomin na mnogo naših pokojnih sodrugov in sodružic.

Njihovemu spominu v počaščenje mi vstajamo in vstanemo k boju za pravice delovnega naroda.

Vsaj smo vsi ljudje enaki tudi pred zakonom!

Volilna spekulacija angleških konservativcev

Konservativci v zmoti.

Angleška konservativna stranka hoče izrabiti težki zunanepolitični položaj za volilno borbo novembra meseca ter presenetiti nevarno konkurentko delavsko stranko in si zagotoviti vladanje za dobo nadaljnjih šest let. Motijo se namreč, da bodo volilci zaradi nje stališča v italijansko-ahesinskem sporu pozabili na neprijetnost sedanjega režima ter odobrili oboroževalno politiko Bildwinove vlade pa soglasno glasovali za vlado. Opogumilo je vlado tudi to, ker so se pokazala v delavski stranki različna mnenja glede izvajanja sankcij v afriškem sporu, zaradi katerega je odložil George Lansbury predsedstvo parlamentarnega kluba, iz načelstva stranke pa izstopil vplivni član strankinega načelstva, sir Stafford Cripps. Stranka je namreč odobrila sankcije proti Italiji in eventualno vojno kazensko ekspedicijo. Oba voditelja sta izjavila, da ne moreta prevzeti odgovornosti za sklep

in sta odložila svoji mesti. Konservativna vlada meni, da je nastal med stranko in vodstvom spor ter da je s svojo politiko že »hipnotizirala« volilce, ki bodo glasovali za nje oboroževalno politiko in za politiko oboroženega miru.

Volitve v parlament bodo baje že 14. novembra.

Konservativna stranka računa po vsej verjetnosti napačno. Tako Lansbury kakor tudi Stafford Cripps izjavljata, da kljub svojemu drugačnemu mnenju v gorenjem vprašanju stavita v prvo vrsto gibanje in stranko ter da bosta vršila najvestneje akcijsko disciplino delavske stranke.

Delavska stranka pojde torej v volitve enotno. Reakcionarna konservativna vlada si bo hudo polomila zobe na odporu delavske stranke. In tudi mi se nadejamo, da se pokaže, kako napačen je bil račun konservativne vlade angleške.

Iz Avstrije

Avstrijska zveza grafičarjev

je imela, ko je fašizem prevzel organizacijo, 1.100.000 šilingov imetja. Sedanji režim je od tega imetja zapravil že 800.000 šilingov. — Seveda imajo grafičarji nekaj svojega imetja še v inozemstvu, ki čaka na boljše čase, ko se vrne svoboda strokovnih organizacij. — Režim se v svojem poročilu pritožuje, da delavstvo bojkotira režimske organizacije ter da imajo svoje gibanje.

Režim poslabšuje delovne pogoje dunajskim občinskim nameščencem,

ker hoče s tem sanirati finance, ki so bile pod vodstvom socialnih demokratov najboljše. — Tudi odstopivši finančni minister dr. Buresch je nedavno izjavil, da ga je groza pred finančnim položajem v Avstriji prihodnje leto.

Avstrijski režim proti malim obrtnikom.

Dunajski prevoznik Graf se sklicuje na mnenje zaščitnika male obrti Stockingerja (minister), ki pravi, da je treba zaradi konkurence omejiti malo obrt; to pa zaradi tega, ker je škodljiva državno-financijsko in politično, je destruktivna in nepatriotičnega prepričanja. Velika podjetja so pa — državotvorna.

Knez Starhemberg ima telesno stražo.

Starhemberg je dobil telesno stražo, ki jo tvorijo tri kompanije po sto

mož. Vsaka kompanija ima pet strogih pušk. Straže pa vzdržujejo davkoplačevalci.

Propaganda radikalnih socialistov.

Pol ure po vaji zračne obrambe Dunaja so revoluc. socialisti po vseh hišah »obrambnege okoliša« razdelili letake, ki so prav posebno odjeknili med prebivalstvom. Že pred vajo je policija zaprla okoli 150 zavednih sodrugov in nekaj nacistov, toda razdelitev letakov po vaji je pokazala, da policija ni zajela pravih.

Hitlerju nas hočejo izročiti.

Tega se boje avstrijski delavci. Režim hoče rajši, da postanejo avstrijski delavci in kmeti »kanonenfuter«, kakor da bi dali zopet svobodo, v kateri se more ubraniti avstrijski narod grozečega imperializma.

Aretacije v Avstriji

se še vedno množe. Delavci ne mirujejo, čeprav jih čaka brutalna kazen. Zahtevajo svobodo in se dalje bore zanjo.

Kaznovanje nacijev in socialistov.

Pri naciju Edvardu Dorru v Grazu so našli fašistične letake in ga je deželno sodišče obsodilo na šest mesecev ječe. Sodružica Peiker je pa dala v popravo svoj usnjeno torbico, v kateri je pozabila izvod »Arbeiter-Zeitung«, pa je dobila pet let ječe. Tudi Kanc iz Brucka ob M., ki je imel pri sebi tri komunistične letake, je bil obsojen na pet let ječe.

Francoska levica zahteva konec fašističnega igrakanja Lavalova vlada omajana

V Franciji imajo civilne vojaške formacije, ki so po svojem bistvu avantgarda reakcije. Socialisti so že ponovno in s poudarkom zahtevali razpust teh nevarnih formacij, ki ogrožajo demokracijo republike. Isto so sklenili tudi meščanski radikalni socialisti (Herriot). Dalje pa namerava Laval izdati celo vrsto gospodarskih naredb v svrhu sanacije državnih financ ter bi zopet rad najbolj

obremenil delovne sloje. Proti tem odredbam ali sankcijam je pa velik odpor, tako da je mogoče, da bo vlada morala odstopiti. Na drugi strani so pa za vlado opasne strankarske vojaške formacije, katerih razpust bi utegnil izzvati neprijetne notranje boje. Laval se teh bojev boji in ne ukrene ničesar glede razpusta vojaških formacij.

Radi obrekovanja obsojen

Na čelu klevetniške kampanje, ki jo je vodil meščanski tisk proti našemu gibanju, njegovim ustanovam in še prav posebno proti s. Topaloviću, je stal Rade Drainac, sodružnik beograjske »Pravde«. Ko je njegovo obrekovanje prekoračilo vsako mejo, ga je s. Topalović moral tožiti. Še ko je bila vložena tožba, se je Drainac javno hvalil, da bo vse svoje klevete o dr. Topaloviću dokazal. Toda vse, kar je mogel pred sodiščem povedati, je bilo, da se je skliceval na priči Životu Milojkovića in Jakoba Bašića.

Sodišče je vsled tega moralo ugotoviti, da Drainac ni ničesar dokazal in ga je obsodilo na 15 dni zapora. Proti Drainacu je moral nastopiti s. Topalović tako kot svojočasno proti Stojanu Stankoviću. Naša čast nam ne dopušča, da bi z žoltimi obrekovalci polemizirali. Oni so kot obrekovalci javno ožigosani. — Zanimivo pa je, da »Pravda« tega procesa niti omenila ni, čeprav je pri tem prizadet tudi ugled lista. Ko bo sodba postala pravomočna, jo bo »Pravda« pač morala priobčiti.

OUZD in delavke

V OUZD v Ljubljani je zavarovanih približno 79.000 delavcev in nameščencev; od teh je 35.000 žensk, torej 38 odstotkov. Človek bi pričakoval, da se bo vodstvo ustanove oziralo na želje tistih, zaradi katerih je ustanova tu in ki jo tudi vzdržujejo s svojimi prispevki. Toda če je povsod na svetu tako, pri nas ni, kajti pri nas gredo s pravo uzurpatorsko gesto preko delavskih želja in zahtev. To je ponovno dokazalo zadnje imenovanje zdravnika specialista na venerološkem oddelku OUZD.

Zavarovanke so ponovno izrazile željo, da bi se jim prav v tem oddelku omogočilo zdravljenje pri zdravnici. Svoje zahtevo so ponovno predložile po svojih strokovnih in ženskih organizacijah vodstvu ter jo utemeljile z motivacijo, ki je za ženske povsem naravna in razumljiva: mnogo žen se sramuje iskati pomoči pri zdravniku, ker so te bolezni po svoji naravi najbolj kočljive. Ker pa prav te bolezni pri zanemarjanju opasno napredujejo, morajo to občutiti pacientke same in ustanova; kajti pozneje, ko je bolezen že opasno napredovala, se zdravljenje znatno podraži, kar je v škodo zavarovalni inštituciji, zavarovanki sami pa stopnjevanje prav te bolezni lahko ogroža tudi existenco.

Ko je bilo drugo mesto venerologije v OUZD prvič razpisano (lansko leto), ga je upravni odbor oddal ženski prosilki, Suzor kot višja instanca pa je iz neznanih razlogov razveljavil sklep članov ravnateljstva OUZD.

Letos je bilo mesto zdravnika za spolne bolezni zopet razpisano. Dasi so se žene ponovno obrnile na ravnateljstvo OUZD, so šli ti preko želja zavarovank ter imenovali moške-

ga na to mesto, kjer bi bila ženska nujno potrebna in edino na mestu. Eno mesto zdravnika za spolne bolezni že itak zavzema moški, torej bi bilo edino dosledno spričo velikega števila zavarovank, da se drugo mesto odda ženski.

Pripominjamo, da je sedanjega zdravnika na ambulatoriju za spolne bolezni v času njegovih dopustov vedno nadomeščala zdravnica, in sicer v vsestransko zadovoljnost bolnikov in tudi vodstva OUZD. Torej kaki pomisleki proti namestitvi ženske ne morejo biti utemeljeni in so zgolj pretveza. Tudi če se upošteva doba praktičnega izvrševanja zdravniškega poklica obeh prosilcev, bi se morala dati prednost reflektantki — ko bi odločali edino pravilni razlogi pri oddaji mesta in pa, kar je glavno, ko bi se oziralo na želje zavarovanih članic.

Ta primer je dobra lekcija za delavce in za delavstvo sploh, kako se postopa z njimi, če v teh institucijah ni pravih izvoljenih delavskih zaupnikov. Za najmanjšo ugoditev je treba prosjačiti kot za milost tam, kjer bi delavec smel in moral po vsej pravici zahtevati.

Tu naj povemo še to zanimivost, da je novo imenovani zdravnik trd Nemec, kar samo na sebi seveda ni nič hudega, toda smešno in zanimivo je dejstvo, da so imenovanje povzročili baš ljudje, ki se vedno trkajo na svoja narodna prsa, ki prav s frazami o svojem čistem rodoljubju skušajo pridobiti delavstvo. Tu je zopet dokaz, da je za nekatere ljudi narodnost le sredstvo za doseg njihovih ciljev. Zato pa, delavci in delavci, zahtevajmo, da pridejo na vodilna mesta res zastopniki delavstva. J.

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevala Talpa 27

Sam je imel pet miz. Na vsaki mizi je stala po ena rjavordeča, lončena, trebušasta steklenica za vodo, kakršne so uporabljali že Azteki. Poleg nje še steklenica za olje in še ena za kis. Razen tega posode za sol, za poper, velika skodela s sladkorjem in kozarec čila. Chile je gosta juha, skuhana iz rdečih in zelenih poprovih strokov. Če ga daš pol kavine žličke v juho, že zadošča, da vsak normalni Evropejec proglasi juho za neužitno, ker bi mu požgala jezik in grlo.

Sam je stregel gostom, njegov družabnik pa je z nekim indijanskim dekletom oskrboval kuhinjo.

Najprej sva dobila veliko kepo ledu v kozarcu, ki sva vanj natočila vode. V teh krajih noben gostilničar ne ocenjuje vrednosti gostilne po tem, koliko piva se iztoči, kajti pivo dobiš samo na izrecno zahtevo; in noben gostilničar ne pokvari gostu užitka pri jedi z večnim jadikovanjem, češ, da pri jedi nič ne zasluži. Potem sva dobila velik kos kruha, nato je sledila juha, Antonio je dal v juho žlico čila, jaz pa dve, dve polni.

Omenil sem že, da že pol kavine žličke napravi juho za normalnega Evropejca neužitno. Toda gotovo ste že opazili, da nisem niti normalen, niti se ne prištevam med Evropejce. Tega so me odvadili Evropejci in ne Indijanci na Liorri de Madridi. Ko sva že ribarila po juhi, sva dobila beefsteak, pražen krompir, krožnik riža, krožnik kakor maslo mehkega fižola in skledo guljaža. Tu se namreč nikoli ne dogodi, da bi se po vsaki jedi človeku razlil žolč od jeze, ker natakark zmeraj še pol ure premišluje, ali naj naslednjo jed prav za prav prinese ali ne. Tu prinese vse jedi naenkrat na mizo.

Sedaj pa se je začelo zamenjavanje. Antonio je zamenjal fižol za tomatovo salato, ki si jo napravim kar sam na mizi, jaz pa sem zamenjal guljaž za omeleto.

Antonio je stresel riž takoj v juho; če bi obdržal fižol, bi tudi tega stresel vanjo. Toda fižola je dobil najbrže dovolj v pekariji, redkeje pa tomatovo salato. Jaz pa sem si natresel na beefsteak in pražen krompir celo plast črnega popra. Potem sem zabelil riž z dvema žlicama čila, fižol pa s štirimi žlicami sladkorja. Nato sva dobila vsak po en kos torte. Antonio si je naročil ledeno kavo s citrono, jaz pa café con leche, kar pomeni

toliko kakor: kavo z mlekom. V kavo nasujejo tu zmeraj tretjino skodele sladkorja. To navado smatram za zelo dobro in zelo pametno.

Ko plačuješ pri blagajni, dobiš še zmeraj nekaj zobotrebecev. Zato pa tudi nikoli ne vidiš, da bi si Mehikanec z vilicami drezal po zobeh, kar sem imel često prilžnost opazovati v Cornerhovu ob Trafalgar Squaru in, žal, tudi v srednji Evropi. Da pa se da tudi z nožem dobro jesti, ne da bi si porezal ustnic in ustnih kotov, kakor trdijo nespretni in boječji ljudje, pa vem iz lastne izkušnje. Nekoliko nerodni so močni mornariški noži, kakršnega imam tudi jaz; ti so namreč na koncu koničasti in ne široki, zato pa ne zajameš z njim dobro omake iz ponve, nego si moraš pomagati s prstom. Ali jedo tu ribe z nožem ali z žličnim držajem, ne vem. Kolikorkrat sem videl Mehikance jesti ribo — pri stojnicah, na trgu in drugod —, so jo zmeraj jedli s kazalcem in palcem. To se pravi, jedli so jo na naraven način, kakor jo je vsak odrasel in pameten človek, to se pravi z usti, svoj plen pa so grabili s prsti. Prodajalci navadno tudi nimajo noža, ki bi ga dali gostu, nego imajo pač tudi samo naravno orodje, ki ga ni treba šele kupovati.

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu

V rudniku »Resava« v Srbiji so stopili v stavko vsi rudarji, 637 po številu, ki so zaprosili za pomoč in posredovanje beograjsko Delavsko zbornico. To podjetje je bilo že leta 1931. kaznovano, ker je plačevalo rudarje z boni. Pred nekaj meseci je zopet začelo izplačevati z ničvrednimi boni, ki imajo žig tamošnjega sportnega kluba in se morejo vnovčiti samo v podjetnikovi trgovini. Poleg tega se z rudarji slabo ravna, se jih psuje in pretepa in se jim ne dovoli, da bi se organizirali.

Anketa privatnih nameščencev za socialno zaščito se bo vršila dne 2. in 3. novembra v Beogradu. Na anketo so povabljeni zastopniki vseh nameščenskih organizacij, zastopniki pristojnih ministrstev, narodne skupščine in tajništvo delavskih zbornic. Anкета bo razpravljala o delovnem času, pokojninskem zavarovanju ter drugi zaščiti privatnih nameščencev.

280 enodružinskih hišic za svoje delavce gradi vojno-tehniški zavod v Kragujevcu na posebno lepem vzvišenem kraju, od koder je lep razgled na vso okolico. Predvideno je pet tipov malih vil, po številčnosti družine, ki jo prevzame. Vsaka vila zase, obkrožena z vrtom. Gradnjo financira fond delavcev vojno-tehniškega zavoda. Hišice postanejo last delavcev. Odplačevali jih bodo z gotovim procentom svojih plač, v obliki mesečne najemnine, tako da bodo v 20 letih plačane. Tudi v Sloveniji imamo dosti velepodjetij in denarnih zavodov. Ali smo že kdaj slišali, da bi katero na podoben način skušalo blažiti stanovanjsko krizo? Niti socialne institucije; SUZOR ima 30 milijonov, namenjenih za posojila. Naj bi s tem denarjem podpiral in ustanavljal stavbne zadruge svojim članom —? Saj bi bil kapital dobro naložen in izvrševal bi svojo socialno funkcijo! Kaj še! Teža noče niti svojim nameščencem, ki morajo največji del svojih zredciranih plač dajati za najemnino.

Vseučiliški docent dr. Stojan Bažić prične predavati na pravni fakulteti v torek, dne 5. novembra. Prvo predavanje se bavi z osnovnimi problemi delavne prava. Z uvedbo te pravne vede na vseučilišču je ustrezno nujni potrebi.

Dr. Izidor Cankar, sorodnik pok. Ivana Cankarja, je imenovan za poslanika v Argentini.

Čehoslovaška republika je dne 28. m. m. slovesno proslavila osvoboditev svoje države. Na Čehoslovaškem so Čehi, Slovaki, Nemci, Ogrji in še druge manjše narodnosti, pa se republika smotreno razvija brez večjih trenj. Kako je to mogoče? To je mogoče, ker je temelj države demokratska svoboda.

Kongres zveze češkoslovaških kovinarjev se je vršil meseca septembra od 28. do 30. v Prazi. Zveza ima 71.241 članov; med njimi 4000 žensk in 3000 mladinskih delavcev do 24. leta. Kovinarskih obratnih zaupnikov ima zveza 917. Predsednik kovinarske zveze je socialnodemokratski poslanec in predsednik stranke s. A. Hampl, ki je bil zopet soglasno izvoljen za predsednika.

Za bojkot berlinske olimpijade 1. 1936. Strokovne delavske organizacije Zedinjenih držav so pozvale vse ameriške strokovne organizacije, da naj se berlinske olimpijade ne udeležijo. Razen tega so sklenile ostrejši bojkot nemškega blaga. — Sportne organizacije mnogih drugih držav so tudi že sklenile, da se te olimpijade ne udeležijo.

Angleški finančni list »The Economist« o Ogrski: Čim manj se o ravnanju Ogrske govori, tem bolje je. Država, ki jo vodijo oportunisti, ki v vsaki mlakuzi umazane vode ribarijo po »reviziji«, in katerim je vsak prav kot zaveznik, bo le težko našla simpatije pri Društvu narodov.

Izpremema vlade na Špankem. Novi predsednik španske vlade je dalje Chapaprieta. Izstopil pa je iz vlade Lerroux. Znan: Gil Robles, vodja reakcije na Špankem je vojni minister.

Franc Pliberšek:

Zaupniški tečaji

Osem ur dela, osem ur izobrazbe in osem ur počitka. To so bila načela delavske borbe pred svetovno vojno. Borba za uresničenje teh načel je družila proletarijat v enotno organizacijo. Žrtve so padale, česar se dandanes delavstvo premalo zaveda. V borbi za vsakdanji kruh posameznika se krši osemurni delavnik, ki je sicer z zakonom določen, a ga podjetniki kakor tudi delavstvo samo krši. Ne samo, da se krši osemurni delavnik, se kršijo tudi določila zakona za plačevanje 50% nadurnega povška. Govoriti o zdravstvenih in varnostnih napravah po obatih bi bilo poglavje zase.

Poleg osemurnega dela je potrebna tudi osemurna izobrazba. Razumljivo je, da se delavec ne more učiti grščine, latinščine itd., pač pa si mora pridobiti praktičnega znanja, n. pr. o socialni zaščiti, socialni zakonodaji, socialnem zavarovanju, delavskih ustanovah, delavskih organizacijah, stroju delavskih zaupnikov in delavskih zastopstvih v socialnih ustanovah in nebroj drugega, kar v vsakdanjem življenju rabi. Mnogim delavcem res ni dana prilika, da bi svojo osemurni prosti čas porabil za izobrazbo. Bečdski da živijo oddaljeni od delavskih središč, ali pa da nimajo nikoogar, ki bi se za njihovo izobrazbo brigal.

So pa delavska središča, posebno v mestih, kakor tudi v rudarskih revirjih, kjer si delavec lahko pridobi vsaj nekaj osnovnega znanja. Kdor se te ugodnosti ne poslužuje, se gotovo ne zaveda, da se samo izobražen delavec lahko bori proti duševnemu in telesnemu suženstvu v današnjem kapitalističnem družabnem redu.

Mnogo sil in tudi denarja se potratita danes samo za razdvanje delavstva. Navadno gre pri tem za osebne koristi, računna se pa vedno z nerazodnostjo delavstva. Zato je tudi glavna naloga vseh poštenih delavskih činiteljev, da navajajo delavstvo samostojno misliti. S tem je pol delavske izobrazbe že doseženo. Bolj kot je demagoška kakšna vest, čim bolj je bedasta, tem rajše jo raznašajo in poslušajo.

Potrebno je, da se delavstvo zaveda, da se pravica ne deli. Pravico si mora delavstvo samo poiskati, si jo mora najti, se mora zavedati, da obstoja in da je za delavstvo tukaj. Tukaj je mišljena pravica, ki je pisana na papirju, je mišljena pravica delavstva, ki ne velja, ker je delavstvo ne priključeno v življenje. Nešteto primerov je, ko se delavec samo zaveda, da se mu dela krivica, a poti do pravice pa ne pozna.

Na tem mestu ne bomo razglabljali, kako delavec uporabi osem ur časa, ki mu je določen za izobrazbo, pač pa je treba poudariti, da je danes poleg vsakdanjega zasluzka najnujnejša potreba tudi delavska izobrazba.

S podporo Delavske zbornice so se organizirali potom II. skupine izobraževalni tečaji, tako zvanii zaupniški tečaji. Vršili so se že v 7 rudniških središčih, kjer je obiskovalo te tečaje čez 1200 delavcev. Vse obiskovalce je tečaj zadovoljil, posebno zato, ker se je poljudno predavalo in se je učilo praktično stvari, kot sestavljanje vloge, prošnje itd.

Tudi za leto 1935/36 je nameravanih več zaupniških tečajev v večjih rudniških revirjih, kot v Krmelju, Rajhenburgu, Velenju in Mežici. Jesenski in zimski meseci so najbolj pripravi za to prepotrebno šolo. Pouk je popolnoma zastoj in prejmejo obiskovalci tečaja učne potrebščine brezplačno.

S temi zaupniškimi tečaji bo prvi letnik zaupniških tečajev končan. Izšla bo tudi poljudno pisana knjižica, ki bo obravnavala snov zaupniških tečajev in nazorno ponovila vsa predavanja, priloženih ji bo mnogo konceptov za sestavo prošenj in pritožb.

Potrebno bo, da se bo po absolviranju zaupniškega tečaja prvega letnika takoj iskalo možnosti in sredstva za zaupniški tečaj drugega letnika. Tam bi se naj počevalo osnovne gospodarske vede, gospodarsko geografijo, knjigovodstvo in računstvo.

V ogledalu

Kam Rumunija? Pod tem naslovom je te dni objavil »Slovenec« dolg uvodnik, v katerem poučuje rumunske državnike, da morajo pravilno usmeriti svojo politiko. Iz članka veže želja, da bi se v Rumuniji odrekli sodelovanju s Sovjetsko Rusijo in približali politiki katoliške Poljske, ki se brati s Hitlerjevo Nemčijo. Članek tudi zamerja demokratski CSR, ker mu očitno ne ugajajo pristrani odnosi med Čehoslovaško in Rusijo. Rajši z Germani, kakor s Slovani, to je stara linija reakcionarnega klerikalizma. Menimo, da niti rumunski, niti češki diplomati ne potrebujejo reakcionarnih nasvetov.

Kakor leta 1914. Ob priliki obletnice fašistične revolucije je imel v Milanu v nabito polni katedrali kardinal Schuster pridigo. Med drugim je silno poveljeval tudi zaslugi fašistov za katoličanstvo, čes, da sta se kmalu in verbnauk povrnilo zopet v šole, papež je postal svoboden itd. Pozval je tudi vse navzoče, da bodo složni, zlasti sedaj, ko italijanska zastava in Kristusov križ triumfalno prodirata v Abesinijo, osvobodita sužnje in utirata pot misijonarjem. Bog bo nagradil z mirom vojsko, ki na zapoved domovine s krvjo odpira pot katoliški veri in rimski civilizaciji v Abesiniji. Večna misija katoliške Italije, je misija miru. — Kakor leta 1914!

Papež se je izrekel proti nedeljskemu delu v Italiji. Ali bodo sledili njegovemu pozivu za nedeljski počitek katoliški tovarnarji pri nas?

Prepir radi prta

... uporabljala bom vedno samo

SCHICHT^{ovo}
TERPENTINOVNO MILO

za namakanje pa žensko hvalo

IZ NAŠIH KRAJEV

Maribor

Praha k nam, mi — na Dunaj. Pravkar smo poročali, kako so zadnji čas narasle pri nas ekscurzije k nemškimi fašistom. Med tem ko so poprej nacionalistični prenapetosti vedno zagnali huronski krik, če je kdo naših obiskal v taktat še kolikor toliko demokratski Avstriji Jugoslovanom naklonjene sodruge. Ravnokar je bilo uradno razglašeno, da je letos obiskalo naša letovišča, zlasti Jadrán, največ Čehoslovakov, ba je nad 50.000. Daleč za njimi so Avstriji in drugi. In vendar čitamo zopet, da se prirejajo izleti le v Gradec in s posebnimi vlaki — »nach Wien« kot kompenzacija za avstrijske obiske. V Pražo, kjer je še doma demokracija, na Češkoslovaško, kjer se neprestano ponavljajo manifestacije za Jugoslovijo, tja ni ekscurzij. Kakor da bi nam bila fašistična Avstrija s svojo habsburško propagando bližja.

400 šolarjev je te dni zasadilo za Kalvarijo veliko goličavo z gozdnimi mladikami. Delo se je vršilo pod strokovnim nadzorstvom učiteljev, ki so teoretično že v šoli podučili mladino o pogozdovanju. Ta dobra zamisel je baje popolnoma uspela, in bi bilo želeli, da bi učitelji po tej poti nadaljevali s praktičnim poukom.

Čevljarški mojstri so te dni na svojem zborovanju ostro protestirali proti tovarnam za čevlje, ki so donala upropastile ogromno število čevljarških mojstrov in pomočnikov.

Celje

Dramska predstava. »Zarja« bo priredila v nedeljo, dne 3. novembra t. l. v veliki dvorani Narodnega doma Čufarjevo komedijo »Ameriška tatvina«. Začetek točno ob 16. uri. Vsi, ki se želite nasmejati, vljudno vabljeni.

Zabukovca

Dramska vprizoritev. Pevski in glazbeni odsek »Zarja« bo vprizoril v nedeljo, dne 3. novembra t. l. ob 16. uri v dvorani ge. Amalije Pikel v Grižah Moškričovo komedijo v 3 dejanjih »Razkrinkana morala«. K obilnemu obisku vabi odsek.

Laško

Predavanje za delavce. Minulo nedeljo preloženo predavanje Zveze rudarjev se bo vršilo to nedeljo, dne 3. novembra ob pol 9. uri v hotelu »Savinja«. Predaval bo s. dr. Reisman o delavski zaščiti o naši zakonodaji.

Trbovlje

Kako gradijo »enotno fronto«. Zadnje čase vabijo v Rudarski dom člane svobodne strokovne organizacije Z. R. J., kjer jim pripovedujejo, kako potrebna je »enotna fronta«. V isti sapi pa zopet hujskajo proti temu ali onemu delavskemu funkcionarju, čes, da je »zagrešile« strašne stvari, kakor n. pr. v Celju. Čudno le, da tisti, ki ni organiziran in ni delavski funkcionar, torej ne nosi nikakršne odgovornosti, da ravno tisti ve toliko povedati o delavskem funkcionarju, seveda zahtevno, ker se javno ne upa. Stara je ta taktika, ki uči, da je pod parolo »enotne fronte« treba blatiti funkcionarje. Mi vemo, da je fašistom in lažničarjem kader organizacijskih z. revolucionarjem kader organizacijskih z. upnikov trn v peti. Treba je pa povedati,

Konjunktura v lesni trgovini. V letošnji jeseni so splavili po Dravi ogromno število težkih splavov lesa proti jugu. V dravskem pristanišču pristane vsak dan najmanj 10 splavov. Lesna trgovina se je torej znatno poživila. Položaj splavarjev pa je kljub temu mizeren, ker kljub konjunkturi prejmejo ti reveži skrajno nizke mezde. Brez organizacije si ne bodo zboljšali položaja, tega bi se morali zavedati vsi splavarji.

1500 obiskovalcev je posetilo mariborsko sadno razstavo, ki se je vršila od 25. do 28. oktobra t. l. Sadjarji so prodali vse razstavljeno sadje. Prva sadjarska razstava je torej končala z dobrim uspehom.

Štiri izložbena okna trgovine Bat'a na Aleksandrovi cesti so minuli torek ponoči razbili neki fantje. Policija je dva osumljenca aretirala. Škoda znaša okrog 20.000 Din, ki pa jih bo plačala zavarovalnica.

Mariborsko gledališče

Petek, dne 1. novembra »Izdaja pri Novari«. Znižane cene.

Nedelja, 3. novembra ob 15. uri »Tartuffe«. Znižane cene Ob 20. uri »Beneška noč«, opereta, premiera.

Torek, dne 5. novembra ob 20. uri »Medvedji ples«, Red C.

Soba

in kuhinja v bližnji okolici, primerna za pensionista, se odda. Dopisi na administracijo.

da se je veliki krog prepričanih socialistov v Trbovljah ustalil z dolgoletnim delom in smotrenim izobraževanjem. Uspeh ni izostal: vse tiste organizacije in posamezniki so izginili, ki so gradili na demagogiji. To naj bo tudi sedanjim »enotnifrontlerjem« v svrilo. Nekateri med njimi so že doigrali svojo denuncijantsko in demagoško vlogo. Mi smo za enotno organizacijo delovnega ljudstva, ali njena spremljevalka ne sme biti demagogija in opravljanje delavskih zaupnikov. O Celju pa naj bodo zadovoljni, da mi ne sprejemo; če pa gdo hoče, pa se lahko javi in mi mu bomo postregli z dokazi in dejstvi, da bodo vsem laži-revolucionarjem zavezani jeziki.

Kranj

Iz Sirčeve tovarne je »Gorenjec« navedel nekaj plač delavcev, ki so seveda zelo žalostne. Želeli bi, da »Gorenjec« tudi v druga podjetja malo posveti, n. pr. da navede tudi mezde, ki so jih dobivali delavci pri gradbenem podjetju Slavec, nadalje zakaj se delavstvo v »Jugočeški« za vsako malenkost tako občutno kaznuje itd. Tudi o stavki v tovarni »Šešir« je izšlo kaj klavrno in kratko poročilo. »Socialni kotiček« naj bo namenjen za vse, pokaže naj socialno stanje delavstva tudi v tistih podjetjih, kjer je zastopan klerikalni kapitalizem.

Gramoz na ceste in ne prst. Nekatere ceste so zlasti zdaj na zimo v zelo slabem stanju. Da se pa stanje cest še pogoršava, jih pa nasipajo skoraj s samo prstjo. S takim neuporabnim materialom je zadnji čas nasuta in obenem razširjena cesta Kranj-Besnica. Ob deževju je na cesti vsled tega toliko blata, da je za pešce in kolesarje neuporabna, veliko pa trpi tudi vprezna živina. Vprašanje je ali so bila izdana navodila za »ureditev« ceste brez gramozov, ali se to

delo vrši brez navodil. Prizadeti apeliramo na cestni odbor, da se blato s ceste odstrani in ponovno nastuje s čistim gramozom.

Ljudska univerza. 2. novembra ob 20. uri bo v gimnazijski telovadnici predavanje o načrtnem gospodarstvu. Pridite polnoštevilno!

Jesenice

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vojni vefilm »Nevidna fronta« (Gospodična Doktor) z Mirno Loy v glavni vlogi. Med dodatki tudi risan film »Plavamo v medu«. Sledi: »Jennie Gerhardt«. — Kot matinejo predvajamo v petek ob pol 11. uri dop., v soboto ob 3. uri pop. in v nedeljo ob pol 11. uri dop. za mladino in odrasle zelo zabavno stvar »Silly in Micki čudežno revijo«. Osem zabavnih barvanih in Micki filmov. Pri matineji cene Din 4 za odrasle, Din 2 za mladino neglede na prostor.

Šoštanj

Vsem čitateljem »Delavske Politike« v Šoštanj

Prišel sem med Vas, dragi šoštanjski trpin: vpliv »Delavske Politike« je še premajhen v tej dolini;

vse navskriž je tu pri vas, zakaj to nihče ni objavil?

Če sami nimate poguma, bom pa jaz pero zastavil.

Vse kar videl bom in slišal, zbral bom v svojo torbo,

spustil se bom za pravico v neizprosno borbo.

Včasih bom robantil strogo, kar pa nič ne škodi,

saj so danes po vsem svetu besede ostre v modi.

Če pa se kedaj pošelim, vedite, da od srca vedno rad imam sem družbo, kjer veselje je doma.

Obrekovalce, denuncijante in lažnike pa črtim

in jim, kje le morem, rad pošteno zasolim. Kdor bo bližnjemu krivičen in mu škodoval bo kje,

tisti se bo znašel v stolpcih »Delavske Politike«.

Zato resno opozarjam, vse ki slabih ste manir,

pazite, da ne prispete v ta moj pesniški revir!

Vedite, da pred menoj ne bo se skrilo nič, imam oči in tenek sluh, povem naprej, da ne bo krič.

Prizanesel mi ne bom, je kapitalist ali fašist, petolizec ali sleva, al' zamukan špiritist.

Pa nikar ne mislite, da vežem le otrobe, saj vidim, da pri vas je mnogokaj narobe.

Prijatelj mi je svetoval, naj vzamem metlo v šako

in naj pometem to gnilobo kar naravnost v Pako.

Ne štulite se med gospodo, to ni naš poklic, zavijajmo rokave v borbi, v dosego vseh pravic;

trote smo redili dosti, uživajmo še mi, pečen golob v odprta usta pa sam ne prileti.

Pozabite na razprtje, le v složnosti je moč, da drugič lepše bom poročal, ko vrnem se gredoč.

Dosti naj za danes bo, ne bom vas mučil več.

pozdravljam — Družnost! Vaš prijatelj

Dr. Oster Meč.

Popravek in poročilo. Naša zadnja poročila o boju proti organizaciji delavcev tovarne Woschnagg spopolnjujemo v toliko, da je med tem po višjem nalogu orožništvo zasliševalo delavce, kako jim je bilo zagroženo z odpustom, če ne izstopijo iz strokovne organizacije, ki je ustanovljena v smislu zakona o zaščiti delavcev. Zaslišani so bili razni izstopivši delavci in odborniki organizacije. Pri tem se je izkazalo, da je eden izstopivši delavec napačno razumel gospoda uradnika Karla Kindelhoferja, ki dotičnemu delavcu ni grozil z odpustom, če ne izstopi iz organizacije. To lojalno objavljamo, ker nečemo nikomur delati krivice. Upamo pa, da je bilo vse to zadnje razburjenje poslednje dejanje šoštanjske stavke, da bo konec odpuščenja iz službe in preganjanja radi organizacije, ter da se povrne v obrat red in mir, ki je potreben za uspevanje podjetja, kot tudi delavstvu samemu, ki si najbolj želi miru in ne zahteva drugčega, kot da se spoštujejo njegove zakoni- to priborjene pravice.

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče.

F. M. Dostojevskij: Bratje Karamazovi.

Dostojevskij je v ruski in svetovni literaturi edinstvena pojava. Njegovi junaki so komplicirani značaji, anormalni, bolni in preganjani ljudje. Preko realnega življenja, ki mu služi zgolj za osnovo, prodira s strastnim in vročnim očesom v notranjost človeškega bitja in jo razgalja v vseh čustvenih otenkih od lahkotne vibracije do najglobljih vulkanskih izbruhov. Njegovo največje delo, »Bratje Karamazovi«, je priredil za oder ljubljanski režiser Ciril Debevec. V uprizoritvi nastopajo glavne osebe tega obsežnega romana in podajajo svoja duševna dogajanja dovolj poglobljeno. Zlasti sta se odlikovala Kraljeva, ki je bila polnokrvna Grušenjka in Gorinšek, ki je ustvaril v Smerdjakovu svojstven lik. V vlogi Ivana, ki je najmočnejša osebnost, je pred kratkim gostoval režiser C. Debevec iz Ljubljane. S svojo, v notranjost usmerjeno igro je podal Dostojevskega junaka najbolj življenjsko. Gostovanje samo pa je vplivalo na obisk gledališča, ki je bil prav dober, in na igrance, ki so igrali z večjo vnemo. Ali ne bi kazalo, da bi se uresničila ideja, ki se je že pojavila v Ljubljani, da bi si nekaj ljubljanskih in mariborskih igralcev za dobo enega leta izmenjalo svoja mesta?

Kongres svobodnih strokovnih organizacij za Srbijo in Vojvodino v Beogradu

se je vršil 26. in 27. oktobra. Približno 50 delegatov je zastopalo organizacije Srbije in Vojvodine. Sprejeti so bili razni sklepi, kako dvigniti razredno zavest srbskega delavca in ga privedi v organizacije, kako mu zaščititi njegove priznane pravice in izboljšati socialno stanje. Po zaključku strokovnega kongresa se

je vršil še kongres centrale za kulturno vzgojo delavstva, ki je poudaril potrebo čim ožjega sodelovanja vseh številnih razrednozavednih srbskih delavskih kulturnih društev, ki se naj vrši po etnotnih smernicah, z vzdrževanjem stikov z ostalimi delavskimi kulturnimi skupinami v državi.

Zanimivosti za vsakega

Misijonarji in tekstilne tovarne.

V pravkar izšli knjigi »Oel um Rikete«, ki pojasnjuje marsikatero zagonetko v boju velesil za Abesinijo, beremo:

»Krščanski misijonarji posebno iz Amerike in Francije pridigajo proti nemoralnosti zamorcev, ki nosijo v vročem afriškem solncu kvečjemu kakko lahko srajco. To pomeni majhen konsum tekstilnega blaga. Zato pridigajo misijonarji, da morajo zamorci nositi cela oblačila, ne samo srajce.

Tako je veliki ameriški Cottonov tekstilni koncern, ki ga v glanem vodijo Židje, dal za razširjenje krščanske vere med afriškimi pogani misijonarjem znatne podpore, in sicer 1933. leta 9.200.000 in 1934. leta 9.500.000 dolarjev. Misijonarjem so sledili agenti tekstilnega koncerna.

Z znatnim zneskom je podprl afriške misijone tudi francoski bombažev sindikat, ki je dal 1934. leta 44 milijonov frankov.

V Afriki nosita kvečjemu dva odstotka ljudi lahke evropske obleke, vsi drugi hodijo okrog nagi ali napol nagi. Po vsem svetu je takih ljudi približno eno milijardo.

Če bi mogli solčno vročino preložiti proti Lednemu morju, bi se seveda mnogo bolje rentirala ta delavnost misijonarjev proti »nemoralni« črncev. Zato si skušajo pomagati s tem, da najim in polnagim Afričanom pridigujejo, da se morajo dati pokopavati v čim več oblekah, da se rešijo peklenskih muk. Tako si mnogo črncev, ki to zmorejo, kupi mnogo oblek in srajc, da se tako pripravijo na srečno smrt in časten pogreb. Tako marsikaterega črnca pokopljejo oblečenega v deset in še več srajc in oblek.

Delavski pravni svetovalec

Uslužbeni davek — (Hrastnik)

Vprašanje: Kdo je obvezan k plačilu uslužbenega davka in koliko znaša ta davek? Kaj je z nad 60 let starimi?

Odgovor: K plačilu uslužbenega davka so obvezni vsi delavci in nameščenci, ki se preživljajo z delom svojih rok, ali s pisarniškim delom. Plačila uslužbenega davka so oproščeni oni uslužbenci, katerih mesečna plača znaša tedensko manj kot Din 100.—. Ako ima uslužbenec enega otroka, je oproščen davka že pri tedenski plači Din 125.—, ako ima dva otroka pri plači Din 150.— tedensko itd. To velja le za one otroke, ki so stari manj kot 18 let in nimajo nikakega stalnega dohodka.

Popolnoma so oproščeni plačila uslužbenega davka oni delavci, ki imajo 9 ali več otrok, če skupni davek, ki ga plačujejo ne presega Din 500.— na leto in če najmlajši otrok ni starejši od 14 let.

Uslužbeni davek se preračunava po posebnih tabelah, ki so natisnjene v delavskih knjižicah uslužbenega davka.

Davek za bednostni sklad

Razen uslužbenega davka je Banska uprava za Dravsko banovino uvedla 1. julija 1933 takozvani »bednostni sklad«. Iz tega sklada se plačuje izdatki za javna dela pri cestah itd., in se za ta dela najemajo brezposelni delavci. V ta sklad morajo plačevati delodajalci, kakor tudi vsi oni delavci, ki so zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev in plačujejo uslužbeni davek. Delavec plača v bednostni sklad polovico odstotka (½%) svoje plače.

Kuluk

V smislu zakona o cestah smejo biti k osebnemu delu pozvani vsi moški od 18. do 55. leta starosti, ako se dela na cestah ne morejo izvršiti z denarnimi sredstvi, katera so banovini in občini na razpolago.

Čas osebnega dela je odvisen od višine uslužbenega davka, ki ga delavec plačuje. To obveznost osebnega dela je mogoče odkupiti s tem, da se plača mezda za delavca.

Književnost

M. R. Sofrenovič: O revizijama privrednih preduzeča je brošura, ki jo je izdala »Moderna administracija« v Beogradu, Vuka Karadžića 4, kot 1. zvezek svoje »Poslovne biblioteke«. Priporočamo jo vsem, zlasti funkcionarjem naših delavskih zadrug. Stane 5 dinarjev.

Vinko V. Gaberc-Gaberski: »Brez slave — spomini na svetovno vojno«. V tej precej zajetni knjižici (258 strani) je avtor nanizal lepo število svojih spominov na tisto »Veliko dobo«, kakor jo imenujejo nekateri in ki jo drugi preklinjajo. Žalostnih in gnusnih prizorov, pa tudi veselih anekdot. Pripoveduje nam o heroizmu neznanih junakov, o izmikanju prefrigancev, o topi resignaciji mas, o idealizmu fanatikov, o nadutosti oficirjev, o bedastih generalih, o pisanem konglomeratu rajne Avstrije in o čudnih dogodivščinah med prevratom, s čimer dobiva knjižica zgodovinsko vrednost. Jezik mu je preprost, a je vendar duhovit, da se mestoma čita kakor zgodbe dobrega vojaka švejka. Knjižo priporočamo. Naroča se pri avtorju v Celju. Stane 25 Din.

Lepo blago

po Din 8.— v

Trpinovem bazariu

V s a k potrebuje dobrega urarja!

Nezdrobljivo steklo, originalni sestavni deli, jamčijo za tek in podaljšajo trpežnost ure. — Vse po izredno nizkih cenah.

Vse to Vam nudi strokovnjak

M. Jigerjev sin

urar in juvelir

Maribor, Gosposka ul. 15

Prodaja tudi na obroke.

Sportna rubrika

Službeno od pododbora DSNP v Trbovljah

V nedeljo, dne 3. novembra pokalne tekme za pokal DSNP. Dopoldne Dask: Svoboda (Zagorje) ob 10 uri na igrišču Trbovlja. Delegat s. Bostič. Blagajna: Vozelj.

V Hrastniku, Hrastnik: Rudar ob 3. popoldne na igrišču Hrastnika. Delegat s. Hudi. Blagajna: Drolc.

Finalno tekmovanje se bo vršilo 17. novembra med kluboma Amater: Retje. Ta tekma bo samo dvakrat po 30 minut. Po tej tekmi nastopijo finalisti. To je prvak iz Hrastnika, Zagorja in Trbovelj. Te poslednje tekme se bodo igrale na igrišču Amaterja. Za DSNP: Tajnik Tone Bostič.

Dask-Retje. Prvenstvena tekma med kluboma Dask in Retje je končala z zmago Daska. Retje je igralo lepše in tehnično popolneje nego Dask, kljub temu pred golom Daska ni moglo ničesar opraviti. Mnogo zaslug za zmago ima tudi dober vratar Daska. Retje je igralo, Dask je pa delal gole.

Opozarjamo našo širšo javnost na tekmo Svoboda: Dask za pokal DSNP, kakor tudi na istočasno tekmovanje Hrastnika in Rudarja. Dolžnost je, da bi naša delavska javnost posejala delavske prireditve in s tem pomagala delavskemu sportu.

SK Amater: SK Zagorje. V nedeljo, 3. novembra igra kombinirano moštvo Amaterja, ki je začasni prvak, prijateljsko tekmo v Zagorju s SK Zagorjem na igrišču Zagorja.

Veselico bo priredil 17. t. m. trboveljski pododbor DSNP v gostilni Volker. Prebitok v korist akcije za nadaljnje delo delavskih klubov.

Po 1000 dinarjev prodajajo v Beogradu vstopnice za koncert slavne ruskega basista Fjedorja Šaljapina. Koliko delavcev, družinskih očetov, bi se moglo pohvaliti, da zasluži v teku enega meseca takšno svoto?

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75.—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45.—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE